

קריאת נשים בתורה

תלמידה: שהם כורש כיתה: ח' מורה מלווה: לירן מטאייב בי"ס: אמיית מעלה אדומים

שאלה תורנית והקשר לחיים האישיים שלי

נושא המעמד בין נשים לגברים, הוא נושא רגיש מאוד בחברה בעיקר בקרב הנשים. בשנים האחרונות ובדור האחרון הולכת וגדלה מעורבותן של הנשים בכל תחומי החיים עקב רוח השוויון בין המינים. וכך גם קורה בחברה הדתית ולכן נשים רבות מחפשות היכן הן יכולות להגיע לשוויון, כלומר נשים רבות מנסות להשתלב ככל שניתן בהוויה הדתית וההלכתית, כגון: קריאה בתורה, השתתפות במניין וכדו'.

בתחילה התירו מניינים נפרדים המאפשרים לנשים לקיים קריאת מגילה או קריאה בתורה באופן נפרד ובמשך הזמן השתלבו הנשים, בהתחלה בשמחת תורה בהוצאת ספרי התורה, בריקוד איתם ובהמשך גם בקריאת התורה. משם הדרך להשתתפות בקריאה בתורה היתה קצרה אף במניין רגיל.

נשים אלו רואות בהשתתפות בקריאת התורה ובלמידת התורה את רצונן להתקרב לה' ומחזקות את מעמדן ושוויון ובעצם להגדיר מחדש את מקומן של נשים ככלל בבית הכנסת.

אני גרה בישוב כפר אדומים ואצלנו בישוב יש מניין משותף שמטרתו הוא שיהיה שוויון בין גברים ונשים, למשל: נשים עולות לתורה, הנשים לא יושבות מאחור, אלא ליד הגברים כאשר יש ביניהם מחיצה שקופה בלבד.

מאז היותי בגיל מצוות מצאתי את עצמי מוטרת/מתלבטת האם מותר לי להשתתף במניין שבו נשים עולות לקרוא בתורה וביניהם חברותי שרציתי לכבדן בקריאתן בשנת בת המצווה שלהן מבלי שארגיש חוסר נוחות ופגיעה במסורת ובהלכה. בעקבות כך עלו בי תהיות האם מה שחברותי עושות הוא בניגוד להלכה, והאם לי מותר לקח חלק במניין מסוג זה ולשמע את חברותיי עולות לתורה?

השאלה הנשאלת היא, האם מותר מבחינה הלכתית לנשים לקרוא בתורה במניין משותף יחד עם גברים או לחילופין במניין נשים בלבד? כמו כן, האם מותר לקחת חלק במניין המשותף כאשר אישה עולה לתורה?

ארכיון טעמי מקרא- קולך
סקירת מקורות תורניים

נתחיל בכך שאשה איננה מחויבת בקריאה בתורה מכיוון שהיא אינה מצווה בכך מטעם מצוות עשה שהזמן גרמא. אך בירושלמי במסכת מגילה כ"ג ע"א ישנה ברייתא המתירה לאשה לעלות לתורה כשבהמשך אותה ברייתא היא שוללת את ההיתר משום "כבוד הציבור". וכן ישנה התוספתא במגילה פ"ג ה"א המתירה לאשה להכלל במנין שבעה העולים לקרוא בתורה אך בהמשך מסייגת אמרה זו בטענה

שאינן מביאין לאשה לקרוא ברבים. החכמים בתלמוד מאפשרים קריאה בתורה לנשים במניין עם גברים ברעיון, אך בפועל הם אינם מאפשרים זאת.

נוסף על המובא לעיל האשה אינה ברת חיוב בקריאה בתורה ולכן איננה יכולה לברך ומכיוון שאינה מברכת אינה מוציאה ידי חובה את המתפללים בקריאתה. "זה הכלל: כל שאינו מחויב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן" (מסכת ראש השנה ג, ח).

וכן ישנה בעיה הלכתית נוספת לקריאת אשה בתורה שהיא: "קול באשה ערווה". שהוא איסור שמיעת קול אשה מטעמי צניעות.

לעומתם, אלו המצדדים בקריאת נשים בתורה מנסים להסביר אחרת את כוונת חכמים במושגים של "כבוד הציבור" ו"קריאה ברבים" – מי הם הציבור והרבים? המניין המצומצם (כלומר מנין נשים בלבד או מנין משותף עם גברים שאין להם בעיה להתפלל עם נשים) שיכול למחול על כבודו או כלל ישראל? הרי אם נשים יקראו בציבור שכולו נשים אין כאן ענין של כבוד הציבור, על זה מסכימים גם כל הרבנים. ולכן מבחינתם מי שקובע הם הציבור שאליו מתייחסים.

סקירת מקורות חברתיים

בשנת 2001 נוסד בית הכנסת האורתודוקסי הראשון הדוגל במניין משותף, בית הכנסת "שירה

חדשה". רבנים אורתודוקסים רבים יצאו נגד המניין המשותף, ואפילו רבנים המגדירים עצמם כפמיניסטים בגבולות ההלכה, יצאו נגד מניין משותף בנימוק שלפי ההלכה אישה אינה יכולה לעלות לתורה ולהוציא גברים ידי חובתם.

ולצורך הדוגמא ישנו את המניין המשותף שמתקיים אצלי בישוב. רב הישוב הרב גבי גולדמן התנגד למנין המשותף אבל על מנת לא ליצור מחלוקות ומריבות בתוך הישוב הוא התיר קריאת נשים במנין נשים בלבד. בפועל המנין המשותף "קיבל" את התרתו של הרב אך הם לא קיימו את המנין כפי שסוכם עם הרב.

הצעה להתמודדות עם השאלה התורנית

הנושא הנדון הוא מאוד מורכב וצריך להיות רגישים ועדינים בעניין, כדי לא להרחיק אף יהודי מהרצון להתקרב אל ה' ולעבדו, אך מאידך להתחשב בשינויים החברתיים ובזמנים המשתנים ולהישאר עד כמה שניתן שעון וסמוך על מקורות חז"ל ולא לפגוע במסורת היהודית ובציבור שאינו דוגל בשינויים אלו. ולפיכך ניתן לאפשר לנשים לקרוא בתורה במניין נשים בלבד ובכך מאפשרים לנשים לקרוא בתורה על מנת שירגישו מידה של שוויוניות ולקחת חלק במצוות ומנגד אין פגיעה בכבוד הציבור, בכבוד הגבר ובדעות הרבנים.